

Joanna Kulwicka-Kamińska

Czesław Łapicz

Standaryzowany system transliteracji alfabetu arabskiego na łaćski

KOMENTARZ DO TABELI TRANSLITERACJI

WARSTWY SŁOWIAŃSKIEJ

1. W tabeli uwzględniono ekspertyzy, opinie, uwagi i oczekiwania badaczy – filologów słowiańskich (polonistów i białorutenistów) i orientalistów (arabistów i turkologów), a także możliwości techniczne zapisu komputerowego.
2. Przyjęte rozwiązania zostały wcześniej zweryfikowane w publikacjach kitabistycznych różnych autorów – por. prace Antona K. Antonowicza, Galiny Miškinienė, Shirin Akiner, Czesława Łapicza i innych. Dzięki temu zachowano w tym zakresie ciągłość tradycji badawczej metodologii kitabistycznej.
3. W jednym przypadku nastąpiło odejście od założeń ścisłej transliteracji. Zaproponowano konwersję jednego grafemu arabskiego przez dwa różne odpowiedniki łaćskie; chodzi tu o specyfikę grafii wczesnych tekstów tatarskich (do połowy XVIII wieku), w których grafemami *dammaq* (◌◌) i *wāwem* z *dammaq* (◌◌) zapisywano dwa różne fonemy słowiańskie: [u] oraz [o].
4. Do zapisu językowej warstwy orientalnej stosujemy opracowane i niezmiennione rozwiązania oparte na systemie ISO.
5. Wszelkie wątpliwości oraz rozwiązania nietypowe są sygnalizowane w odpowiednich notach.

Standaryzowany system transliteracji alfabetu arabskiego na łaciński

SPÓŁGŁOSKI		SPÓŁGŁOSKI	
Grafemy arabskie	Transliteracja	Grafemy tureckie i perskie	Transliteracja
ب	b	پ	p
ت	t'	چ	č
ث	ś*	ژ	ž
ج	ǰ	ڭ	ŋ
ح	x	ڭ	g**
خ	x̣	Nowo utworzone grafemy	Transliteracja
د	d	ڤ	ʒ
ذ	ž	ڇ	c
ر	r	SAMOGŁOSKI	
ز	ž	Grafemy arabskie	Transliteracja
س	š	آ	a
سین	ṣ	أ	
ش	š	اَ	
ص	s	اُ	
ض	z	اِ	
ط	t	ی	ā
ظ	ẓ	َ	e
ع	ʿ	ِ	i
غ	g	يِ	ī (ji – w nagłosie i po samogłosce, z wyjątkiem, gdy (ي) towarzyszy alif)
ف	f	ُ	u/o
ق	k	وُ	ū/ō
ك	k'	وَ	o
ل	l		
م	m		
ن	n		
ه	h		
و	w		
ي	j		
ة	ṭ		
ء	ʾ		

* Jeden raz, w surze 6, zapisano grafemem ض.

** Ten odpowiednik się powtarza, gdyż w rękopisach tatarskich występuje też nowo utworzony grafem ك na oznaczenie [g]. Nie jest on jednak stosowany w TAL i TJW.

Opracowanie graficzne: Iwona Radziszewska.